Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

informatiecentrum tel.	uw kenmerk	bijlage(n)
(070) 373 8393		
betreft	**ons kenmerk**	**datum**
lokaal belastinggebied	ECFE/U201601622	22 december 2016
	Lbr. 16/095	

Samenvatting

De VNG heeft in september 2016 vijf bestuurlijke bijeenkomsten georganiseerd over de gemeentelijke inzet bij de kabinetsformatie rondom gemeentefinanciën. Ten aanzien van de gemeentefinanciën kwam de wens naar meer stabiliteit breed naar voren. Zo worden kortingen zonder aanvullende maatregelen van het Rijk afgewezen.
Ten aanzien van de uitbreiding van het lokale belastinggebied is nadrukkelijk gevraagd om aandacht voor de juiste condities van de verschuiving naar het lokaal belastinggebied. Waaronder een goede uitleg naar inwoners, samen met het Rijk en het borgen dat er geen nadelige financiële effecten ontstaan voor individuele gemeenten.

Het VNG bestuur informeert u met deze ledenbrief over het standpunt dat het bestuur heeft ten aanzien van deze punten als inzet voor de kabinetsformatie. Daarbij volgt zij de lijn en de aandachtspunten die in deze bijeenkomsten naar voren zijn gekomen.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel.	uw kenmerk	bijlage(n)
(070) 373 8393		
betreft	**ons kenmerk**	**datum**
lokaal belastinggebied	ECFE/U201601622 Lbr. 16/095	22 december 2016

Geacht college en gemeenteraad,

De VNG heeft als strategisch doel het vitaliseren van de lokale democratie en de lokale overheid geformuleerd in haar verenigingsagenda De Gemeente 2020. De gemeente staat aan de lat voor tal van maatschappelijke opgaven. Wij zijn voorstander van decentralisatie van taken naar de lokale overheid, maar bepleiten nadrukkelijk ruimte voor differentiatie. Immers geen vraagstuk is hetzelfde. Dat betekent verder werken aan lokale democratie. Niet alleen de politieke democratie van kiezen, delegeren en besturen, maar ook de maatschappelijke democratie van zelf meedenken, meepraten en meedoen. Daar is experimenteerruimte voor nodig. En niet onbelangrijk: daarvoor is ook stabiliteit in de gemeentefinanciën nodig en onder een aantal randvoorwaarden een verschuiving van rijksbelastingen naar lokale belastingen. Met meer taken bij de lokale overheid moet er namelijk ook meer te kiezen zijn met elkaar. Na de schuif kan de lokale politiek de kosten beter afwegen (bijvoorbeeld meer of minder excellente zorg; verzorgd straatbeeld; ruime openingstijden of geld voor cultuur) en bewuster kiezen welk voorzieningenniveau zij wenselijk acht. Vanuit deze gedachte, is een verschuiving naar het lokale belastinggebied een middel om de lokale democratie te versterken.

De commissie Financiële ruimte voor gemeenten, onder leiding van Alexander Rinnooy Kan, concludeerde in 2015 dat gemeenten meer flexibiliteit moeten krijgen binnen het financiële domein. Als er meer taken worden belegd bij de lokale overheid dan zullen de inwoners met de gemeente moeten kijken hoe en waarin wordt geïnvesteerd en wordt ook in die samenleving zelf verantwoording afgelegd. Meer financiële armslag zal de lokale democratie versterken. Een van de sporen waar de commissie voor pleitte was het verschuiven van belastingen naar het lokale niveau. Waarbij het uitgangspunt was, niet meer euro’s of een hogere belastingdruk voor de inwoners wél meer beschikkingsbevoegdheid voor gemeenteraden.

Bestuurlijke bijeenkomsten inzet kabinetsformatie september 2016
De VNG heeft naar aanleiding van dit advies afgelopen september vijf bijeenkomsten georganiseerd over de gemeentelijke inzet bij de kabinetsformatie. Daarbij kwam aan de orde hoe in de komende kabinetsperiode meer stabiliteit in de gemeentelijke financiën kan worden gerealiseerd. Zo worden kortingen zonder aanvullende maatregelen van het Rijk afgewezen. Ook de opschalingskorting moet echt van tafel. Daarnaast is tijdens de bijeenkomsten gesproken over een verschuiving van rijksbelastingen naar het lokale belastinggebied onder gelijktijdige verlaging van het gemeentefonds met een gelijk bedrag. Het gaat nadrukkelijk niet om meer geld op lokaal niveau maar om meer financiële armslag om democratisch te besluiten waarin wordt geïnvesteerd. Bij dit thema werd breed aandacht gevraagd voor de juiste condities van de verschuiving naar het lokaal belastinggebied. Genoemd werden een goede uitleg naar inwoners, samen met het Rijk en borgen dat er geen nadelige financiële effecten ontstaan voor individuele gemeenten. Wat als een rode draad door alle bijeenkomsten heen liep, is de behoefte aan meer vertrouwen vanuit de rijksoverheid in gemeenten en in het lokale besluitvormingsproces.
Op basis van de uitkomsten van de bijeenkomsten is een aantal thema's onderwerp van onze inzet bij de kabinetsformatie, zoals stabiliteit in gemeentefinanciën, de opschalingskorting van tafel en geen verdere apparaatskosten. Het VNG Bestuur zal daarbij nadrukkelijk wijzen op het belang van goede verhoudingen, ook financiële, tussen Rijk en gemeenten.

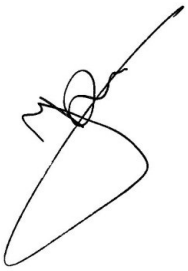
Meer financiële armslag door belastingverschuiving
Het VNG bestuur heeft verder als uitgangspunt uitgesproken dat een verschuiving naar lokale belastingen niet een doel op zich is, maar nadrukkelijk moet worden gezien als middel voor versterking van de lokale democratie. De operatie moet leiden tot meer financiële armslag voor gemeenten. Het VNG bestuur heeft zich daarbij goed rekenschap gegeven van de uitkomsten van de bijeenkomsten in september en heeft op basis daarvan een aantal toetsstenen geformuleerd die zullen worden gehanteerd bij deze inzet:

Zo is het evident dat de belastingdruk voor inwoners niet omhoog mag gaan door de belastingschuif. Het moet de belastingbetaler duidelijk zijn dat er sprake is van een verschuiving van geld en per saldo niet van een belastingverhoging;
De verhoging van de gemeentelijke lasten moet gelijktijdig plaatsvinden met de verlaging van de rijksbelastingen;
Wij adviseren het kabinet om deze operatie samen te laten gaan met een algehele verlaging van de belastingdruk die het mogelijk maakt dat geen enkele inwoner financieel nadeel leidt;
Vergroting van de financiële armslag kan alleen plaatsvinden als er vanuit het Rijk geen beperkende voorwaarden worden meegegeven;
Wanneer de lastenverlichting van het Rijk niet bij iedere inwoner terecht komt, moeten de gemeenten worden gecompenseerd voor de gestegen kwijtscheldingskosten;
Er mogen geen nadelige financiële effecten voor gemeenten optreden door de verschuiving en de daarbij horende verlaging van de gemeentefondsuitkering.
Mocht het kabinet besluiten tot afschaffing van een aantal kleine belastingen (waar het bestuur

geen voorstander van is) dan geldt dit uitgangspunt van budgettaire neutraliteit voor de gemeente en voor de inwoners onverkort.

Wij gaan over deze – en andere punten – graag de komende tijd tot de kabinetsformatie en daarna met het nieuwe kabinet in gesprek.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.